

Byla potopa celosvětová?

Záleží na tom? Říká Bible, že potopa zaplavila celou zemi? Existují i jiné než biblické doklady takové potopy?

Mnoho křesťanů dnes připouští, že potopa líčená v Genesis mohla být jen větší místní záplavou, omezenou snad na území Mezopotámie, ale sotva mohla přikrýt celý zemský povrch. Vrstvy jílu objevené archeology na Středním východě a zcela nedávno nalezené doklady mohutných záplav v Černém moři byly rovněž prohlášeny za důkaz (lokální) biblické potopy.

Místní záplava je lidem přijatelnější, protože akceptovali všeobecně rozšířenou evoluční historii země, která zkameněliny pod našima nohama vykládá jako doklad postupných forem života, jak se střídaly v průběhu věků.

Vědci kdysi chápali zkameněliny, pohřbené v naplavených usazeninách bahna a písku, jako výsledek mohutných záplav. Ti, kdo dnes přijímají evoluční miliardy let postupného ukládání vrstev, nepotřebují si je už vysvětlovat potopou - odtud jejich víra v potopu pouze místní nebo vůbec žádnou. Jako v tom známém bonmotu: „Neviděl bych to, kdybych tomu nevěřil.“

Ti, kdo akceptují evoluční časový rámec s postupným ukládáním zkamenělin, zároveň mimoděk zbavují pád člověka jeho osudných následků. Fossilie, které dosvědčují choroby, utrpení a smrt dlouho před objevením člověka, umisťují časově před hřích Adama a Evy, který teprve přinesl smrt a utrpení na zem. Tím se zároveň podkopává smysl smrti a vzkříšení Ježíše Krista. Takový scénář zbavuje Boží popis jeho dokončeného stvoření jako „velmi dobrého“ (viz kap. 2).

Někteří kazatelé hlásají, že věří ve „všeobecnou“ nebo „světovou“ potopu, ale ve skutečnosti nevěří, že voda přikryla celou zemi. Obcházejí jasné učení Bible, když navenek budí dojem, že jí věří, ale slovům chytrě podsunu-

jí jiný význam. „Všeobecný“ a „světový“ totiž vztahují jen na svou představu tehdy obydleného světa. Podle ní žili tehdy lidé (řekněme) jen v údolí Mezopotámie, takže k jejich vyhubení stačila potopa, která nemusela nutně přikrýt vodou celou zeměkouli.

Biblické doklady globální potopy

Domněnka, že mohlo jít pouze o místní potopu, je v naprostém rozporu s Biblí, jak ukazují následující body:

Potřeba korábu

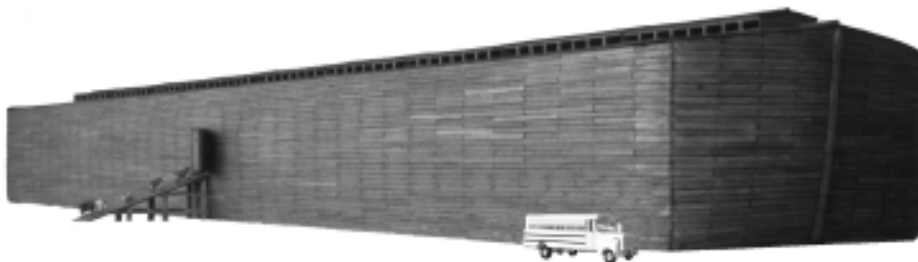
Kdyby šlo pouze o místní povodeň, proč by Noe potřeboval stavět koráb? Bylo by mu stačilo vystoupit na nejbližší horský hřeben a byl by v bezpečí. Kdyby za den urazil pouze 20 kilometrů, za šest měsíců mohl i se svou rodinou být 3600 km daleko. Bůh by ho byl mohl pouze varovat, aby před pohromou utekl, jako varoval Lota v Sodomě.

Velikost korábu

Kdyby šlo o místní zátopu, proč by musel být koráb tak velký, aby pojal všechny druhy tehdy žijících obratlovců? Pokud by šlo pouze o mezopotamskou faunu nebo jen o domácí dobytek, stačilo by plavidlo mnohem menší.¹

Nutnost záchranu na korábu

Kdyby potopa byla pouze místní, proč by Bůh posílal zvířata do korábu, aby se zachránila? I kdyby na celém omezeném území všechna zvířata vyhynula, bylo dost zvířete v nezasazeném okolí, která by úbytek přirozeným množením zase vyplnila. Bůh mohl zvířata také prostě poslat na nezaplavené území.

Velikost archy dává smysl jen v případě, že potopa byla celosvětová.

I ptáci museli do korábu

Kdyby šlo o místní pohromu, proč by museli do korábu i ptáci? Stačilo by jim přece odletět na nejbližší horský hřeben. Ptáci uletí mnoho kilometrů za jediný den.

Soud zahrnul všechny

Kdyby šlo o místní potopu, lidí, kteří nežili na postiženém území, by se nijak nedotkla. Unikli by Božímu odsouzení hříchu. Rozum se vzpírá uvěřit, že za celá staletí od stvoření se nikdo nepřestěhoval do jiného kraje, nebo že by se lidé žijící na okraji území postiženého potopou raději utopili, než by se přesunuli kousek výš. Ježíš byl přesvědčen, že kromě lidí v korábu potopu nikdo nepřežil (Mat. 24,37-39).

Ti, kdo věří v lokální potopu, obvykle také tvrdí, že svět je velmi starý a lidstvo na něm žilo už desítky tisíc let před potopou. Pokud by měli pravdu, je nemyslitelné, že by všechno živé zůstalo soustředěno jen v mezopotamském údolí a že by stále přibývajícím obyvatelstvem nikdy nepřekročilo jeho hranice.

Potopa byla obrazem budoucího soudu

Jak to myslel Kristus když přirovnával budoucí soud nad světem k soudu nad „všemi“ lidmi (Mat. 24,37-39) za dnů Noeho? V 2. Petrově 3 je budoucí soud ohněm přirovnáván k někdejšímu soudu ve vodách potopy. Jenom částečný soud za dnů Noeho by znamenal částečný budoucí soud.

Vody stály nad horami

Kdyby šlo o lokální záplavu, jak by mohly vody vystoupit patnáct loket nad vrcholky hor (Gen 7,20)? Voda vyplní vždycky nejdříve nejnižší místa. Nemůže se zvednout nad místní hory a zbytek světa nechat nedotčený.²

Trvání potopy

Noe a spol. byli v korábu rok a deset dnů (Gen 7,11; 8,14) - na nějakou místní potopu až příliš dlouho. Více než sedm měsíců trvalo, než se objevily vrcholky hor. Sotva by se kolébali na vlnách takovou dobu při místní záplavě, aniž by spatřili suchou zemi.

Boží slib porušen?

Kdyby bylo šlo o místní potopu, pak by Bůh musel opakovaně porušit svůj slib, že už nikdy takovou potopu na zem nepošle. Obrovských místních

záplav bylo v poslední době mnoho: v Bangladéši bylo např. zaplaveno 80% území.

Všichni lidé jsou potomky Noeho

Rodokmeny Adama (Gen 4,17-26; 5,1-31) a Noeho (Gen 10,1-32) jsou výlučné - podle nich všichni předpotopní lidé jsou potomky Adamovými a všichni lidé po potopě pocházejí z rodu Noeho. Protože se všichni usadili v Babylónu, místo aby „naplnili zemi“ podle Božího příkazu (Gen 9,1), Bůh zmátl jejich jazyky a donutil je tak rozptýlit se (Gen 11,1-9).

Existuje pádný doklad, že všechny národy na zemi pocházejí od Noeho, u všech se totiž zachovala tradice o potopě: v Severní i Jižní Americe, v Austrálii, na Nové Guineji, v Japonsku, v Číně, Indii, na Středním Východě, v Evropě i v Africe. Stovky takových příběhů byly shromážděny.³ Podání z oblastí nejbližších Babylónu se nejvíce blíží biblickému líčení - např. epos o Gilgamešovi.

Hebrejská terminologie v Genesis 6-9⁴

- *“Země”* (hebr. *erec*) je ve vyprávění o potopě v Genesis 6-9, stejně jako v Genesis 1 užitá 46-krát. Výslovné spojení s velkým obrazem stvoření, zvláště v Genesis 6,6-7, jasně zahrnuje univerzální potopu. Kromě toho, Boží rozsudek je vysloven nejen nad vším *tvorstvem*, ale nad *zemí* :

Bůh řekl Noemu: „Rozhodl jsem se skoncovat se vším tvorstvem, neboť země je plná lidského násilí. Zahladím je i *se zemí*.“ (Gen 6,13)

- *“na celé zemi”* (Gen 7,3; 8,9) očividně koresponduje se stejným obratem v příběhu stvoření, kde Adamovi a Evě je dána za potravu každá bylina

na celé zemi (Gen 1,29). Toto Boží prohlášení jim dává neomezený mandát - jejich panstvím je celá země. Stejného obratu užívá Bůh při rozptýlení lidu od Babylónské věže (Gen 11,8-9) - ze souvislosti je zřejmé, že se jedná o celý zemský povrch. Nikde jinde v Genesis se tento obrat nevyskytuje.

- *“celý zemský povrch”* je v líčení potopy uveden celkem pětkrát, se zřejmým vztahem k univerzální souvislosti stvoření (Gen 2,6), opět zdůrazňuje celosvětový rozsah potopy.

- *“všechno tvorstvo”* (hebr. *kol-basar*) se v příběhu potopy vyskytuje 12krát, jinak už nikde v celé knize Genesis. Bůh řekl, že zničí „všechno tvorstvo“ mimo těch, kdo jsou v arše (Gen 6,13 a 17),⁵ a také to učinil (Gen 7,21-22). V kontextu potopy „všechno tvorstvo“ zřejmě zahrnuje všechny suchozemské dýchající tvory včetně člověka - viz Gen 7,21-23. „Všechno tvorstvo“ nemohlo být omezeno jen na mezopotamskou nížinu.

- *“všechno živé”* (hebr. *kol-chaj*) se opět vyskytuje jak v příběhu potopy (Gen 6,19; 8,1; 8,9), tak v příběhu stvoření (Gen 1,28). V příběhu stvoření je obrat použit v souvislosti s panováním Adama a Evy nad živočichy. Bůh řekl (Gen 7,4), že zničí „všechno živé“, co učinil, a to se i stalo - přežil pouze Noe a ti, kdo s ním byli v arše (Gen 7,23).

- *“pod nebesy”* (Gen 7,19) nebo „pod celým nebem“ se ve Starém zákoně vyskytuje mimo příběh potopy šestkrát, vždy ve všeobsahujícím významu (Dt 2,25; 4,19; Jób 28,24; 37,3; 41,3). Např.: „Pod celým nebem všechno je mé“, říká Bůh v Jóbovi 41,3.

- *“všechny prameny obrovské propastné tůně”* se vyskytují třikrát v příběhu potopy (Gen 7,11 a 8,22) a v Přísloví 8,28. „Propastná tůň“ (hebr. *thom*) odkazuje zpět ke stvoření (Gen 1,2), kde se vztahuje k oceánu pokrývajícím celý svět předtím, než byla stvořena pevnina. A nebyly to jen „prameny obrovské propastné tůně“, ale „všechny prameny obrovské propastné tůně“, které se provalily.

- Pro potopu nebo záplavu existuje zvláštní hebrejské slovo *mabul*. Ve všech 13 případech, kde je použito, označuje potopu, kterou zažil Noe. Kromě Genesis se vyskytuje pouze v Žalmu 29,10, kde odkazuje na všezahrnující svrchovanost Boha, trůnícího nad potopou. Také Nový zákon má pro potopu speciální výraz, *cataclysmos*.

Boží nařízení v Genesis 9 a Genesis 1

V Genesis 9,1 dává Bůh člověku stejný příkaz jako v Genesis 1,28: „Ploďte a množte se a naplňte zemi.“ Svěřuje člověku také vládu nad „vší zemskou

zvěří“ (Gen 9,2, srv. 1,28) a dostává pokyny, co smí a co nesmí jíst (Gen 9,4-5), podobně jako v Gen 1,29-30. Nařízení v Genesis 1 jsou všeobecně platná a trvají i po potopě. Jestliže Adam a jeho potomstvo měli panovat nad celou zemí, platí to i pro Noeho a jeho potomky. Jestli „země“ v Gen 9,1 znamená celý svět, jak se všichni shodneme, pak neznamená nic menšího ani v souvislosti s potopou v Gen 8,13!

Globální potopa v Novém zákoně

Novozákonní oddíly hovoří o potopě v univerzálním smyslu: „přišla potopa a zachvátila *všecky*“ (Mat. 24,39); „přišla potopa a zahubila všechny“ (Luk. 17,27); „Ani starý svět (řecky *cosmos*) neušetřil, nýbrž zachoval jen Noéma, kazatele spravedlnosti, spolu se sedmi jinými, když uvedl potopu na svět bezbožných“ (2 Pet. 2:5); „koráb, v němž bylo z vody zachráněno *jenom* osm lidí“ (1 Pet. 3:20); Noe „svou vírou vynesl soud nad *světem*“ (Žid. 11,7); „Vodou byl také tehdejší svět zatopen a zahynul“ (2 Petr. 3,6). Všechna tato místa předpokládají globální potopu, ne jen nějakou místní událost.

Námítky proti celosvětové potopě

1. „Všichni“ nemusí vždycky znamenat doslova „všechny“.⁶

Podle některých neznamená slovo „všichni“ v každém případě „absolutně každý“ (např. Marek 1,5), takže v líčení potopy nemuselo nutně jít o potopu celosvětovou, i když se tam užívá slovo „všichni“.

Význam slova však vždycky vyplývá ze souvislosti. Ze souvislosti je zřejmé, že „celý svět“ v Luk. 2,1 kupříkladu znamenal celou Římskou říši, nikoliv každý čtvereční centimetr celého zemského povrchu.

Význam slov „všichni, celý“ v Genesis 6-9 musíme chápat v jejich souvislosti, nelze ho mechanicky přenášet z jiných míst.

Slovo „všechno“ (všichni, celý, hebr. *kol*) se vyskytuje 72-krát v 85 verších Genesis 6-9, to je 21% všech výskytů v 50 kapitolách celé knihy Genesis.

V Genesis 7,19 čteme, že vody „přikryly *všechny* (hebr. *kol*) vysoké hory, které jsou pod nebesy“. Na místě „nebes“ je v originále výraz „celé (hebr. *kol*) nebe“. Hebrejské *kol* je zde použito dvakrát, aby byla vyloučena jakákoli pochybnost, že jde opravdu o *všechny* hory. Doslovně by překlad se zachováním hebrejského důrazu zněl „všechny vysoké hory pod *celým* nebem“. Leupold ve svém směrodatném komentáři ke knize Genesis říká: „Tento text sprovozuje ze světa jakoukoli pochybnost o celosvětovém rozměru potopy.“⁷

2. Zeměpisná topografie před potopou a po ní je stejná.

Protože v popisu rajske zahrady Eden je zmíněn Eufrat i Tigris, řeky existující pod stejnými jmény dodnes, usuzují někteří, že potopa nijak nezměnila tvářnost zemského povrchu, a tudíž musela být záležitostí vysloveně místní.⁸

Mezi popisovanou zahradou Eden a dnešním světem však existují významné rozdíly. Ze zahrady Eden vytékala řeka, která se dělila do čtyř toků (Gen 2,10-14), z nichž dva se jmenovaly Eufrat a Tigris. Před potopou měly tyto řeky společný pramen, což je proti dnešku velký rozdíl. Další dvě řeky byly Gichón a Píšon. Píšon po potopě nenacházíme a Gichón se užívá pro potok pramenící blízko Jeruzaléma v časech Davidových, Šalomounových a Ezechiášových.⁹

Svět po potopě už není stejný jako před potopou. Dnešní Eufrat a Tigris mohou být docela jiné řeky než ty předpotopní, podobně jako Liverpool nebo Newcastle se dají najít v Austrálii, a Cambridge nebo Oxford v USA, ačkoli původně jsou to města v Anglii. Útvary post-potopního světa dostávaly jména blížká těm, kdo potopu přežili.

3. Geologické nálezy nenasvědčují celosvětové potopě

Jaké doklady bychom očekávali o globální vodní katastrofě, která zahubila zvěř, ptáky a všechno, co nebylo v arše? Po celém světě, v jedné vrstvě za druhou, nacházíme v horninách miliardy pozůstatků pohřbených v naplaveném bahně a písku. Jejich zachovalost často napovídá rychlému zaplavení a fosilizaci, přesně jak bychom očekávali u takové potopy.

Je více než dost důkazů, že vrstvy usazenin byly naplaveny v krátkém čase, jedna za druhou, bez nějakých větších prodlev. Zachovalost zvířecích stop, čeřin, dokonce stop dešťových kapek, svědčí o náhlém překrytí těchto otisků, které umožnilo jejich zachování. Zkameněliny, které prostupují několika vrstvami, dokazují jejich rychlé usazení. Nepatrná eroze, zvířecí nory a kořeny prostupující několika vrstvami ukazují, že usazování probíhalo v krátkém časovém rozmezí. Důkladné deformace tlustých vrstev usazenin bez jakýchkoli puklin ukazují, že vrstvy musely být měkké a tvárné. Hráze (stěny) a píšťaly (sloupy) z pískovce, které prostupují mnoha spodnějším vrstvami, dokazují, že tyto spodní vrstvy musely být ještě měkké a obsahovaly mnoho vody. To, že pískovec byl vytlačen vzhůru puklinami v nadloží a vyplnil je v podobě klastických žil a sloupů, opět ukazuje na rychlé usazení mnoha vrstev.

Celosvětové rozšíření mnoha geologických útvarů a hornin opět zapadá do obrazu celosvětové potopy. Morrisonova formace je vrstva usazené horniny, která sahá od Texasu až do Kanady, jasně vyvrací dosud velmi populární přesvědčení, že „současnost je klíčem k minulosti“ - žádný ze soudobých přírodních procesů nedokáže vysvětlit tak obrovskou rozlohu sedimentárních vrstev. Ve skutečnosti pouze Boží zjevení o potopě je klíčem k pochopení dnešních geologických nálezů.

Omezený výskyt geologických nekonformit (obrácené pořadí usazených vrstev, různý úhel jejich sklonu a pod.) rovněž souhlasí se skutečností globální potopy. Takových dokladů by se dalo jmenovat ještě mnoho.¹⁶

Problém není v dokladech potopy, ale v přístupu pozorovatele. Jeden geolog dosvědčuje, jak byl k důkazům potopy slepý, dokud se jako křesťan z Bible nepřesvědčil, že potopa musela být celosvětovou katastrofou. Teď ty důkazy vidí všude - opět jeden příklad „kdybych tomu nevěřil, tak bych to neviděl“. Bible mluví o lidech, jejichž myšlení je zavedlo do marnosti a jejich scestná mysl se ocitla ve tmě (Řím. 1,18nn) a o lidech duchovně slepých, takže nevidí to, co je naprosto zřejmé (Skutky 28,25-27).

- ☐ *Hřbitovy zkamenělin po celém světě - obr. 4 v příloze*
- ☐ *Uchování čeřinek - obr. 5 v příloze*
- ☐ *Zohýbané sedimentární vrstvy - obr. 6 v příloze*

Závěr

Učení o *celosvětové, globální potopě* je v Bibli naprosto jednoznačné. Důvody pro jiné pojetí přicházejí výlučně z mimobiblické platformy. Zůstávali v rámci Písma, zjišťujeme, že hmatatelné doklady v horninách a zkamenělinách dokonale zapadají do toho, co říká Bible.

Navíc, pochopení reality Božího soudu vodami potopy v minulosti by nás mělo varovat před neméně vážnou realitou soudu budoucího - soudu ohněm - a vést nás k tomu, abychom se na tento soud včas připravili (2 Petr. 3,3-13). Ti, kdo nejsou „v Kristu“, propadnou Božímu hněvu (Jan 3,36).

Poznámky

- 1 Viz kap. 13.
- 2 Mount Everest má na vrcholu mořské zkameněliny. Na zemi je dostatek vody, aby její povrch mohl být přikryt vodní vrstvou o tloušťce 2,67 km, kdyby se všechny nerovnosti povrchu včetně mořských prohlubní vyrovnaly. To není dost na dnešní Mount Everest, ale ukazuje to, že předpotopní hory mohly být docela vysoké, a přesto se ocitnout pod hladinou. V kapitole 11 pojednáme o různých možnostech, jak k tomu mohlo dojít.
- 3 J. G. Frazer: *Folklore in the Old Testament: Studies in Comparative Religion, Vol. 1* (London: Macmillan, 1918), str. 105–361.
- 4 R. M. Davidson: "Biblical Evidence for the Universality of the Genesis Flood," *Origins*, 1995, 22(2):58–73.
- 5 Některé překlady chybně překládají "všechno tvorstvo" v Genesis 6:13 jako "všechny lidi". Genesis 7,21 nás nenechává na pochybách, že „všechno tvorstvo“ nelze zužovat jen na lidi.
- 6 Podrobně viz M. Kruger: "Genesis 6–9: Does "All" Always Mean All?" *CEN Technical Journal*, 1996, 10(2):214–218.
- 7 H. C. Leupold, 1942. *Exposition of Genesis* (Grand Rapids, MI: Baker Book House, 1942), sv. 1, str. 301–302.
- 8 Např. D. A. Young: *Creation and the Flood: An Alternative to Flood Geology and Theistic Evolution* (Grand Rapids, MI: Baker Book House, 1977), str. 210. Žel, od sepsání této knihy, kde učinil ústupky Bibli svou obhajobou „progresivně kreačního“ stanoviska, se Dr. Young postupně víc a víc přikláněl k plnokrevné teistické evoluci.
- 9 Pramen Gichónu uvedený v 1 Král 1,33 a 2 Par 32,30 a 33,14 nemá nic společného s dnešními toky Eufrat a Tigris, ani se čtyřmi toky vytékajícími z Edenu.
- 10 John D. Morris: *The Young Earth* (Green Forest, AR: Master Books, 1994). Austin, S. (Ed.), 1994. *Grand Canyon: Monument to Catastrophe*, Institute for Creation Research, Santee, CA.